

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 24.5.2018.
COM(2018) 315 final

2018/0162 (COD)

Prijedlog

DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

**o izmjeni Direktive 2008/106/EZ o minimalnoj razini osposobljavanja pomoraca i
stavljanju izvan snage Direktive 2005/45/EZ**

(Tekst značajan za EGP)

{SWD(2018) 239 final}

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

1.1. Razlozi i ciljevi prijedloga

Važnost ljudskog čimbenika za sigurnost ljudskih života na moru i zaštitu morskog okoliša prepoznata je na razini Unije od početka 1990-ih¹. Poboljšanje obrazovanja, osposobljavanja i izdavanja svjedodžbi pomorcima smatralo se osobito važnim čimbenicima za postizanje visoke razine sigurnosti. Na razini EU-a to je ostvareno Direktivom 2008/106/EZ, kako je izmijenjena², kojom se postavljaju minimalni standardi za osposobljavanje i obrazovanje. Direktivom se na razini EU-a integrira međunarodni okvir o zahtjevima za osposobljavanje, izdavanje svjedodžbi i stražu za pomorce, koji je razvila Međunarodna pomorska organizacija (IMO) i koji je propisan Međunarodnom konvencijom o standardima osposobljavanja, izdavanja svjedodžbi i straži za pomorce iz 1978., kako je izmijenjena (Konvencija STCW).

Direktiva 2008/106/EZ sadržava i zajednički mehanizam EU-a za priznavanje sustava obrazovanja, osposobljavanja i izdavanja svjedodžbi pomorcima iz trećih zemalja. Osim toga, njome se zahtijeva redovita provjera usklađenosti država članica i trećih zemalja sa zahtjevima Direktive 2008/106/EZ i Konvencijom STCW koju provodi Komisija uz pomoć Europske agencije za pomorsku sigurnost (ESMA).

Cilj Direktive 2005/45/EZ³ bio je potaknuti profesionalnu mobilnost pomoraca u EU-u olakšavanjem uzajamnog priznavanja svjedodžbi pomoraca koje izdaju države članice. Direktivom je uveden pojednostavnjeni postupak za priznavanje svjedodžbi pomoraca koje izdaju države članice. Cilj je bio osigurati da svim pomorcima koji su kvalificirani u državi članici i imaju tu svjedodžbu bude dopušteno služiti na brodovima koji plove pod zastavom bilo koje države članice.

Provedena je evaluacija i donesen je zaključak da su obje direktive primjerene te da su u velikoj mjeri ispunile početne ciljeve i očekivanja. Međutim, utvrđeni su i elementi koji su ometali djelotvornost i učinkovitost zakonodavnog okvira. U ovom se prijedlogu nastoji odgovoriti na problematična pitanja koja su utvrđena.

Stoga je opći cilj ove revizije pojednostaviti i učiniti učinkovitijim postojeći zakonodavni okvir EU-a o osposobljavanju pomoraca i izdavanju svjedodžbi: i. kako bi pravila EU-a ostala usklađena s međunarodnim okvirom; ii. kako bi se preoblikovao centralizirani mehanizam za priznavanje trećih zemalja radi povećanja njegove učinkovitosti i djelotvornosti; i iii. kako bi se poboljšala pravna jasnoća u pogledu uzajamnog priznavanja svjedodžbi pomoraca koje izdaju države članice.

¹ U zaključcima od 25. siječnja 1993. o sigurnosti u pomorskom prometu i sprečavanju zagađivanja Vijeće je naglasilo važnost ljudskog čimbenika u sigurnom vođenju brodova. Isto tako, u svojoj rezoluciji od 8. lipnja 1993. o zajedničkoj politici o sigurnim morima Vijeće je utvrdilo cilj uklanjanja posada nedovoljne kvalitete i dalo prioritet mjerama usmjerenima na poboljšanje osposobljavanja i obrazovanja razvojem zajedničkih standarda za minimalne razine osposobljavanja ključnog osoblja.

² Direktiva 2008/106/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o minimalnoj razini osposobljavanja pomoraca (SL L 323, 3.12.2008., str. 33.). Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2012/35/EU Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 343, 14.12.2012., str. 78.).

³ Direktiva 2005/45/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o uzajamnom priznavanju svjedodžbi pomoraca koje su izdale države članice (SL L 255, 30.9.2005., str. 160.).

1.2. Dosljednost s postojećim odredbama politike u određenom području

Prijedlog je potpuno u skladu s ciljevima strategije pomorskog prometa za 2018.⁴ kojom se zahtijeva stalno usklađivanje europskog okvira s Konvencijom STCW te uspostava jednakih uvjeta u provedbi međunarodnog okvira između EU-a i trećih zemalja. Osim toga, otkad je Direktivom 2005/45/EZ uveden program za uzajamno priznavanje svjedodžbi pomoraca koje su izdale države članice, odredbe za priznavanje stručnih kvalifikacija na temelju Direktive 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁵ nisu primjenjive u pogledu priznavanja svjedodžbi pomoraca na temelju Direktive 2008/106/EZ.

1.3. Dosljednost u odnosu na druge politike Unije

Prijedlogom se osiguravaju jednostavnost i jasnoća postojećeg zakonodavstva, ne stvara se nepotrebno opterećenje te se ide ukorak s političkim i društvenim kretanjima na europskoj i međunarodnoj razini koja se stalno razvijaju. Prijedlog je potpuno u skladu s Bijelom knjigom iz 2011. o budućnosti prometa⁶ jer se njime osigurava usklađena provedba zahtjeva iz Konvencije STCW u Uniji i štite jednaki uvjeti između država članica i trećih zemalja.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

2.1. Pravna osnova

S obzirom na to da se prijedlogom mijenja trenutačna Direktiva 2008/106/EZ i stavlja izvan snage Direktiva 2005/45/EZ, pravnu osnovu i dalje čini članak 100. stavak 2. UFEU-a (bivši članak 80. stavak 2. UEZ-a), kojim se predviđaju mjere u području pomorskog prometa.

2.2. Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)

Zakonodavstvo EU-a o zahtjevima za osposobljavanje i izdavanje svjedodžbi pomorcima uglavnom je modelirano i oblikovano prema međunarodnim zahtjevima, točnije prema Konvenciji STCW. S obzirom na to da je Konvencija STCW već u potpunosti prenesena u pravo Unije i da su sve države članice stranke Konvencije, Direktiva se mora uskladiti s nedavnim izmjenama međunarodnog okvira.

S obzirom na globalnu prirodu pomorskog prijevoza, trebalo bi izbjegavati sukob između međunarodnih obveza država članica i njihovih obveza prema Uniji. Stoga je od ključne važnosti da se Konvencija usklađeno provede u cijeloj Uniji tako da se zadrže jednaki uvjeti među državama članicama.

Nadalje, centralizirani mehanizam za priznavanje trećih zemalja uključuje, na razini Unije, obvezu država članica na temelju Konvencije STCW da procijene sustave osposobljavanja, obrazovanja i izdavanja svjedodžbi trećih zemalja čije svjedodžbe pomoraca priznaju. Evaluacija je pokazala da je centralizirani mehanizam pridonio stvaranju jednakih uvjeta između EU-a i trećih zemalja te je istovremeno doveo do znatnih smanjenja troškova u usporedbi sa situacijom u kojoj bi svaka država članica pojedinačno provodila inspekcijske preglede u trećim zemljama.

⁴ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Strateški ciljevi i preporuke za politiku pomorskog prometa EU-a do 2018. (COM/2009/8).

⁵ Direktiva 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija (SL L 255, 30.9.2005., str. 22.).

⁶ Bijela knjiga „Plan za jedinstveni europski prometni prostor – ususret konkurentnom prometnom sustavu u kojem se učinkovito gospodari resursima”, COM(2011) 144.

Predloženim mjerama osigurat će se da države članice usklađeno primjenjuju međunarodni okvir uz istovremenu zaštitu učinkovite raspodjele ljudskih i financijskih resursa koji se upotrebljavaju u okviru centraliziranog mehanizma za priznavanje trećih zemalja.

2.3. Proporcionalnost

Uzimajući u obzir najnovija pravna kretanja i izmjene Konvencije STCW, prijedlog za usklađivanje postojećih zahtjeva Unije s međunarodnim zahtjevima, za povećanje učinkovitosti centraliziranog mehanizma za priznavanje trećih zemalja i pojašnjenje definicije svjedodžbi pomoraca koje države članice uzajamno priznaju smatra se jedinom proporcionalnom i usklađenom mogućnošću. Njome se osigurava da se ne ugrozi visoka razina sigurnosti koja trenutačno postoji i omogućuje se bolja upotreba dostupnih resursa.

2.4. Odabir instrumenta

Direktiva se smatra najprimjerenijim oblikom za ostvarivanje utvrđenih ciljeva. Njome se utvrđuju zajednička načela i usklađena razina sigurnosti, osigurava se provedba pravila, ali svakoj se državi članici ostavlja mogućnost izbora pravnih i tehničkih postupaka koje će primijeniti. Točnije, predložene mjere povezane su s minimalnim zahtjevima za osposobljavanje pomoraca i smatra se da se direktivom državama članicama ostavlja potrebna sloboda da u svoje sustave osposobljavanja uvedu strože zahtjeve ako to smatraju primjerenim.

3. REZULTATI EX POST EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINAKA

3.1. Ex post evaluacije/provjere primjerenosti postojećeg zakonodavstva

Komisija je procijenila zakonodavni okvir EU-a o minimalnoj razini zahtjeva za osposobljavanje i izdavanje svjedodžbi za pomorce te o uzajamnom priznavanju svjedodžbi pomoraca koje izdaju države članice⁷ u kontekstu svojeg Programa za primjerenost i učinkovitost propisa (REFIT). Evaluacija u okviru programa REFIT pokazala je da je okvir EU-a povezan s osposobljavanjem i izdavanjem svjedodžbi pomorcima u velikoj mjeri ostvario svoje ključne ciljeve te je i dalje relevantan. Konkretno, okvir EU-a pridonio je uklanjanju posada nedovoljne kvalitete koje služe na brodovima koji plove pod zastavom EU-a poboljšavanjem obrazovanja, osposobljavanja i izdavanja svjedodžbi, dok su jednaki uvjeti između pomoraca osposobljenih u Uniji i pomoraca koji se zapošljavaju iz trećih zemalja ostvareni uspostavom centraliziranog mehanizma EU-a. Nadalje, uzajamno priznavanje svjedodžbi pomoraca na temelju Direktive 2005/45/EZ potaknulo je mobilnost pomoraca na plovilima koja plove pod zastavom EU-a.

Evaluacija u okviru programa REFIT pokazala je i neke nedostatke u učinkovitosti i proporcionalnosti određenih regulatornih zahtjeva koji se odnose na sljedeća pitanja:

- (a) administrativni okvir za priznavanje postupka ponovne procjene trećih zemalja nije dovoljno djelotvoran i učinkovit:
- vremenski okvir koji je zakonodavstvom utvrđen za priznavanje novih trećih zemalja nije realan jer se svi postupovni koraci koji su potrebni ne uzimaju u obzir u dovoljnoj mjeri,

⁷ SWD(2018) 19.

- dostupni financijski i ljudski resursi uključeni u proces priznavanja trećih zemalja ne upotrebljavaju se učinkovito. U postupku se trenutačno ne uzima u obzir broj zapovjednika i časnika koji će se vjerojatno zaposliti iz trećih zemalja,
 - postupak ponovne procjene za treće zemlje ne provodi se proporcionalno. U vremenskom okviru za ponovnu procjenu ne uzimaju se u obzir stopa usklađivanja zemlje sa zahtjevima Konvencije STCW te broj ovjera koje države članice izdaju;
- (b) područje primjene programa za uzajamno priznavanje svjedodžbi pomoraca koje izdaju države članice nije dovoljno jasno i pravno sigurno;
- (c) Direktiva 2008/106/EZ mora se redovito usklađivati s najnovijim izmjenama Konvencije STCW. Kad je riječ o tome, trenutačni postupak za uključivanje izmjena Konvencije STCW uzrokuje znatna kašnjenja i predstavlja rizik od toga da pravo Unije u duljem razdoblju bude nedosljedno u odnosu na međunarodni okvir.

3.2. Savjetovanja s dionicima

S obzirom na tehničku prirodu predviđenog prijedloga, provedeno je ciljano savjetovanje. Provedeno je savjetovanje s nacionalnim stručnjacima za STCW, udruženjima brodovlasnika i sindikatima pomoraca primjenom internetske ankete koja je trajala četiri tjedna. Organizirana je radionica na kojoj su sudjelovale države članice i europska udruženja brodovlasnika i pomoraca te su oni razmijenili svoja stajališta o predviđenim mjerama. Sažetak savjetovanja te detaljni odgovori na primjedbe iznesene tijekom savjetovanja dostavljeni su u radnom dokumentu službi Komisije priloženom ovom prijedlogu. Predviđene mjere podržala je velika većina nacionalnih stručnjaka i dionika koji su sudjelovali. Samo su dionici koji su predstavljali brodovlasnike izrazili određene zabrinutosti u pogledu preoblikovanja centraliziranog mehanizma uvođenjem rasprave među državama članicama o potrebi priznavanja novih trećih zemalja. Ipak, njihove zabrinutosti uključene su u konačne mjere kako bi se ostvarila ravnoteža između bilo kakvih mjera učinkovitosti i potrebe za održavanjem konkurentnosti europske flote tako što je dopušteno da država članica koja podnosi zahtjev jednostrano prizna treću zemlju dok se ne donese odluka o njezinu priznavanju.

3.3. Prikupljanje i primjena stručnih znanja

Ovaj se prijedlog prvenstveno temelji na podacima prikupljenima tijekom evaluacije u okviru programa REFIT, kako su navedeni u odgovarajućem radnom dokumentu službi Komisije⁸.

Osim toga, u kontekstu pripreme ovog prijedloga organizirana je radionica s nacionalnim stručnjacima i dionicima. Nadalje, tehnička stručna znanja prikupljena su interno u suradnji s Europskom agencijom za pomorsku sigurnost.

Rezultati radionice i rasprave s nacionalnim stručnjacima te stajališta ostalih relevantnih dionika navedeni su u radnom dokumentu službi Komisije koji je priložen prijedlogu.

3.4. Procjena učinka

Prijedlog je izravna popratna mjera evaluacije u okviru programa REFIT u kojoj su utvrđeni problemi u pogledu potrebe za usklađivanjem s međunarodnim okvirom, povećanjem učinkovitosti u vezi s centraliziranim mehanizmom za priznavanje trećih zemalja i potrebe za pravnom sigurnošću u pogledu priznavanja svjedodžbi pomoraca. Ne očekuje se da će predviđene mjere imati znatan učinak (tj. osim pravne jasnoće, sigurnosti ili jednostavnosti) i

⁸ SWD(2018) 19.

nisu dostupna nikakva znatno drugačija rješenja. U skladu s Komisijinim Smjernicama za bolju regulativu nije provedena potpuna procjena učinka.

Ipak, prijedlogu je priložen radni dokument službi Komisije u kojem je navedeno obrazloženje predloženih rješenja iz tehničke i pravne perspektive te u kojem su sažeta stajališta dionika s kojima je provedeno savjetovanje tijekom pripreme inicijative.

3.5. Primjerenost propisa i pojednostavnjivanje

S obzirom na to da je ovo revizija postojećeg zakonodavnog akta koji je obuhvaćen REFIT-om, Komisijinim Programom za primjerenost i učinkovitost propisa, Komisija je razmatrala mogućnosti pojednostavnjenja i smanjivanja tereta.

Analiza pokazuje da je moguće znatno pojednostavnjenje koje se može postići stavljanjem Direktive 2005/45/EZ izvan snage i usklađivanjem Direktive 2008/106/EZ s međunarodnim okvirom.

Glavni element povezan s povećanjem učinkovitosti preoblikovanje je centraliziranog mehanizma za priznavanje sustava obrazovanja i izdavanja svjedodžbi pomorcima iz trećih zemalja. Uvođenjem rasprave među državama članicama o potrebi za priznavanjem nove treće zemlje cijeli će proces postati transparentniji s obzirom na potrebu za nastavkom tog priznavanja. To bi dovelo do razumnije i učinkovitije upotrebe dostupnih ljudskih i financijskih resursa jer će se temeljito razmatrati troškovi koji će nastati u postupku priznavanja u usporedbi s konkurentnom prednošću flote EU-a do koje će doći zbog zapošljavanja pomoraca iz odgovarajuće treće zemlje.

Osim toga, produljenjem razdoblja za ponovnu procjenu za treće zemlje koje su već priznate na temelju utvrđenih prioritetnih kriterija oslobodit će se resursi koji se trenutačno upotrebljavaju neučinkovito. Točnije, dostupni resursi preusmjerit će se iz zemalja koje floti EU-a pružaju malen broj pomoraca i predstavljaju malenu opasnost za sigurnost na zemlje koje će se češće ponovno procjenjivati jer iz njih dolazi najveći udio pomoraca koji su svjedodžbe stekli izvan Unije.

U tom smislu, resursi za ponovno priznavanje trećih zemalja iz kojih u flotu EU-a najmanje pet godina nije došao nijedan zapovjednik ili časnik oslobodit će se za priznavanje novih trećih zemalja koje imaju veći potencijal za pružanje radne snage na europskim plovilima. S obzirom na nedostatak dostupnih podataka i pravnu prirodu izmjena, elementi pojednostavnjenja nisu kvantificirani.

3.6. Temeljna prava

Prijedlog ne utječe na zaštitu temeljnih prava.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Prijedlog nema nikakav utjecaj na proračun Unije.

5. OSTALI DIJELOVI

5.1. Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja

Trenutačni prijedlog ima vrlo tehničko područje primjene s obzirom na mjere koje države članice trebaju prenijeti i njime se mijenja vrlo ograničen broj postojećih pravnih obveza.

Stoga nije potreban plan provedbe jer su za provedbu predloženih mjera potrebne vrlo ograničene aktivnosti država članica.

5.2. Dokumenti s obrazloženjima (za direktive)

Dokumenti s obrazloženjima nisu potrebni jer predložene mjere koje države članice moraju prenijeti nisu znatne.

5.3. Detaljno obrazloženje posebnih odredbi prijedloga

Definicije i područje primjene

Članak 1. mijenja se kako bi se pružile nove definicije povezane s novim pravilima V/3 i V/4, koja su uvedena u Prilogu Direktivi 2008/106/EZ. Osim toga, smatralo se da je potrebna nova definicija izraza „država članica domaćin” zbog uvođenja novog članka 5.b te kako bi se pojasnila primjena trenutnog članka 8.

Mijenja se i članak 2. kako bi se uključilo područje primjene Direktive 2005/45/EZ koja se stavlja izvan snage.

Uzajamno priznavanje svjedodžbi pomoraca koje izdaju države članice

Dodaje se novi članak 5.b kako bi se uključio program za uzajamno priznavanje svjedodžbi pomoraca koje izdaju države članice. Članak 5.b uglavnom odražava članak 3. Direktive 2005/45/EZ koji se stavlja izvan snage i u njemu se pojašnjava koje se svjedodžbe uzajamno priznaju u svrhu dopuštanja pomorcima kojima je svjedodžbu izdala druga država članica da služe na plovilima koja plove pod zastavom druge države članice.

Usklađivanje s međunarodnim okvirom

Članak 12. i Prilog I. uključuju nove izmjene Konvencije STCW u odnosu na nove zahtjeve u pogledu osposobljavanja i kvalifikacija za pomorce koji služe na putničkim brodovima te brodovima koji su obuhvaćeni IGF pravilnikom i Polarnim kodeksom.

Priznavanje svjedodžbi pomoraca koje izdaju treće zemlje

Članak 19. mijenja se kako bi se predvidjela provedbena odluka o potrebi za pokretanjem postupka za priznavanje novih trećih zemalja. Tim novim postupovnim korakom državi članici koja podnosi zahtjev omogućit će se da predstavi razloge za podnošenje zahtjeva za priznavanje, a države članice imat će priliku raspravljati o odgovarajućem zahtjevu i donijeti odluku o njemu.

Osim toga, rok za donošenje odluke o priznavanju treće zemlje produljuje se s 18 mjeseci na 24 mjeseca, a ako treća zemlja mora provesti velike korektivne mjere, uključujući izmjene svojeg zakonodavstva, odgovarajući rok dodatno se produljuje na 36 mjeseci. Ne očekuje se da će produljenje roka imati negativne učinke jer se državi članici koja podnosi zahtjev dopušta da jednostrano prizna treću zemlju dok se ne donese konačna odluka o priznavanju te treće zemlje.

U članku 20. dodaje se novi stavak u kojem se uvodi specifični razlog za prestanak priznavanja treće zemlje na temelju činjenice da iz nje najmanje pet godina u flotu EU-a nije došao nijedan pomorac.

Ponovna procjena trećih zemalja

Članak 21. mijenja se kako bi se razdoblje do ponovne procjene produljilo na najviše 10 godina na temelju prioriternih kriterija. Treće zemlje koje pružaju ograničen broj pomoraca koji služe u floti EU-a i koje predstavljaju malen rizik u smislu sigurnosti trebale bi se ponovno procjenjivati u duljim intervalima u usporedbi s trećim zemljama iz kojih dolazi veliki dio radne snage.

Informacije o ovjerama koje potvrđuju priznanje svjedodžbi koje izdaju treće zemlje

Članak 25.a mijenja se kako bi se omogućila upotreba informacija koje države članice pružaju o broju ovjera koje potvrđuju priznanje svjedodžbi koje izdaju treće zemlje u svrhu prestanka priznavanja i određivanja prioriteta za ponovnu procjenu trećih zemalja. Slično tome, zamjenjuje se članak 5.a kako bi se uskladio s novim člankom 25.a.

Postupak izmjene i postupak Odbora

Članak 27. mijenja se kako bi se Komisiju ovlastilo da putem delegiranih akata mijenja potrebne odredbe Direktive 2008/106/EZ kako bi ona mogla biti usklađena s budućim izmjenama Konvencije STCW.

Zamjenjuje se članak 27.a kako bi bio u skladu s Međuinstitucijskim sporazumom od 13. travnja 2016. o boljoj izradi zakonodavstva⁹.

⁹ SL L 123, 12.5.2016., str. 10.

Prijedlog

DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

**o izmjeni Direktive 2008/106/EZ o minimalnoj razini osposobljavanja pomoraca i
stavljanju izvan snage Direktive 2005/45/EZ**

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 100. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora¹⁰,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija¹¹,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

- (1) Kako bi se održala visoka razina sigurnosti u pomorskom prometu i sprečavanja zagađivanja mora, od ključne je važnosti poboljšati razinu znanja i vještina pomoraca Unije razvojem pomorskog osposobljavanja i davanja svjedodžbi pomorcima u skladu s međunarodnim pravilima.
- (2) Osposobljavanje pomoraca i izdavanje svjedodžbi pomorcima na međunarodnoj se razini regulira Konvencijom Međunarodne pomorske organizacije o standardima osposobljavanja, izdavanja svjedodžbi i straži za pomorce iz 1978. („Konvencija STCW”), koja je revidirana 2010. Daljnje izmjene Konvencije STCW donesene su 2015. i odnose se na zahtjeve u pogledu osposobljavanja i kvalifikacija za pomorce koji služe na brodovima koji podliježu Međunarodnom pravilniku o sigurnosti brodova koji koriste plinove ili goriva s niskom točkom zapaljivosti (IGF pravilnik). Isto tako, 2016. su donesene izmjene Konvencije STCW u pogledu osposobljavanja i kvalifikacija pomoraca koji služe na putničkim brodovima i brodovima koji plove polarnim vodama.
- (3) Konvencija STCW uključuje se u pravo Unije Direktivom 2008/106/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹². Sve države članice potpisnice su Konvencije STCW i stoga se usklađena provedba njihovih međunarodnih obveza treba ostvariti usklađivanjem pravila Unije o osposobljavanju pomoraca i izdavanju svjedodžbi s Konvencijom STCW. Stoga bi trebalo izmijeniti nekoliko odredbi Direktive 2008/106/EZ kako bi one odražavale najnovije izmjene Konvencije STCW o osposobljavanju i

¹⁰ SL C , , str. .

¹¹ SL C , , str. .

¹² SL L 323, 3.12.2008., str. 33 .

kvalifikacijama pomoraca koji služe na brodovima koji su obuhvaćeni IGF pravilnikom, na putničkim brodovima i brodovima koji plovo polarnim vodama.

- (4) Kako bi se uzela u obzir kretanja na međunarodnoj razini i osigurala pravodobna prilagodba pravila Unije tim kretanjima, u skladu s člankom 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, ovlast za donošenje akata trebalo bi delegirati Komisiji radi uključivanja izmjena Konvencije STCW ažuriranjem tehničkih zahtjeva u pogledu osposobljavanja pomoraca i izdavanja svjedodžbi pomorcima. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, i da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu od 13. travnja 2016. o boljoj izradi zakonodavstva¹³. Osobito, radi osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.
- (5) Direktiva 2008/106/EZ sadržava i centralizirani mehanizam za priznavanje svjedodžbi pomoraca koje izdaju treće zemlje. Evaluacija u okviru Programa za primjerenost i učinkovitost propisa (REFIT)¹⁴ pokazala je da su države članice ostvarile znatnu uštedu troškova otkada je uveden centralizirani mehanizam. Međutim, u evaluaciji je, u pogledu nekih priznatih trećih zemalja, otkriveno da je samo vrlo ograničen broj pomoraca kasnije i zaposlen na plovilima Unije. Stoga bi se radi učinkovitije upotrebe dostupnih ljudskih i financijskih resursa postupak za priznavanje trećih zemalja trebao temeljiti na analizi potrebe za tim priznavanjem, što uključuje i procjenu broja zapovjednika i časnika koji dolaze iz te zemlje i koji će se vjerojatno zaposliti na plovilima Unije.
- (6) Uzimajući u obzir iskustvo stečeno u primjeni postupka priznavanja trećih zemalja, u evaluaciji u okviru programa REFIT otkriveno je da se u trenutačnom vremenskom okviru od 18 mjeseci ne uzima u obzir složenost procesa koji uključuje inspeksijske preglede na terenu koje provodi Europska agencija za pomorsku sigurnost. Za diplomatske aranžmane koji su potrebni za planiranje i provedbu tih inspeksijskih pregleda potrebno je više vremena. Nadalje, razdoblje od 18 mjeseci nije dovoljno ako treća zemlja mora provesti korektivne mjere i poduzeti pravne izmjene u svom sustavu kako bi ispunila zahtjeve Konvencije STCW. Na temelju tih razloga, rok za donošenje odluke Komisije trebao bi se produljiti s 18 mjeseci na 24 mjeseca, a rok bi se trebao dodatno produljiti na 36 mjeseci ako treća zemlja mora provesti znatne korektivne mjere, uključujući izmjene pravnih odredbi. Osim toga, trebala bi se zadržati mogućnost da država članica koja podnosi zahtjev privremeno prizna sustav treće zemlje za standarde osposobljavanja, izdavanja svjedodžbi i stražu za pomorce kako bi se zadržala fleksibilnost postupka priznavanja.
- (7) Kako bi se dodatno povećala učinkovitost centraliziranog sustava za priznavanje trećih zemalja, ponovna procjena trećih zemalja iz kojih u flotu Unije dolazi malen broj pomoraca trebala bi se provoditi u većim razmacima koje bi trebalo produljiti na deset godina. Međutim, to dulje razdoblje ponovne procjene sustava tih trećih zemalja trebalo bi kombinirati s prioritetnim kriterijima kojima se uzimaju u obzir sigurnosni rizici te se održava ravnoteža između potrebe za učinkovitošću i učinkovitog zaštitnog

¹³ Međuinstitucijski sporazum Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o boljoj izradi zakonodavstva (SL L 123, 12.5.2016., str. 10.).

¹⁴ SWD(2018) 19.

mehanizma u slučaju pogoršanja kvalitete osposobljavanja pomoraca koje se pruža u odgovarajući trećim zemljama.

- (8) Informacije o zaposlenim pomorcima iz trećih zemalja postale su dostupne na razini Unije jer države članice prijavljuju odgovarajuće informacije o izdanim svjedodžbama i ovjerama iz svojih nacionalnih registara. Te informacije trebale bi se upotrebljavati u statističke svrhe i svrhe donošenja politika, ali i za poboljšanje učinkovitosti centraliziranog sustava kojim se priznaju treće zemlje. Na temelju informacija koje priopće države članice, priznate treće zemlje iz kojih u flotu Unije nije došao nijedan pomorac u razdoblju od pet godina povlače se s popisa priznatih trećih zemalja. Osim toga, te se informacije upotrebljavaju i za određivanje prioriteta za ponovnu procjenu priznatih trećih zemalja.
- (9) Odredbe za priznavanje stručnih kvalifikacija u skladu s Direktivom 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹⁵ nisu primjenjive u pogledu priznavanja svjedodžbi pomoraca na temelju Direktive 2008/106/EZ. Direktivom 2005/45/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹⁶ reguliralo se uzajamno priznavanje svjedodžbi pomoraca koje su izdale države članice. Međutim, definicije svjedodžbi pomoraca iz Direktive 2005/45/EZ zastarjele su nakon izmjena Konvencije STCW 2010. Stoga bi program uzajamnog priznavanja svjedodžbi pomoraca koje izdaju države članice trebalo izmijeniti kako bi se odrazile međunarodne izmjene i u Direktivu 2008/106/EZ trebalo bi uključiti nove definicije svjedodžbi pomoraca. Osim toga, u program uzajamnog priznavanja trebalo bi uključiti i zdravstvene svjedodžbe pomoraca koje se izdaju u nadležnosti država članica. Kako bi se uklonile nejasnoće i rizik od nedosljednosti između Direktive 2005/45/EZ i Direktive 2008/106/EZ, uzajamno priznavanje svjedodžbi pomoraca trebalo bi se regulirati Direktivom 2008/106/EZ.
- (10) Kako bi se poboljšale pravna jasnoća i dosljednost, Direktivu 2005/45/EZ trebalo bi staviti izvan snage i Direktivu 2008/106/EZ trebalo bi izmijeniti u skladu s tim,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Izmjene Direktive 2008/106/EZ

Direktiva 2008/106/EZ mijenja se kako slijedi:

- (1) u članku 1. dodaju se sljedeće točke:

„43. ‚država članica domaćin‘ znači država članica u kojoj pomorci traže prihvaćanje ili priznavanje svojih svjedodžbi;

44. ‚IGF pravilnik‘ znači Međunarodni pravilnik o sigurnosti brodova koji koriste plinove ili goriva s niskom točkom zapaljivosti, kako je definirano u pravilu II-1/2.29 konvencije SOLAS;

45. ‚Polarni kodeks‘ znači Međunarodni kodeks za brodove koji plove polarnim vodama, kako je definirano u pravilu XIV/1.1 konvencije SOLAS;

46. ‚polarne vode‘ znači arktičke vode i/ili antarktičko područje, kako je definirano u pravilima od XIV/1.2 do XIV/1.4 konvencije SOLAS.”;

¹⁵ Direktiva 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o priznavanju stručnih kvalifikacija (SL L 255, 30.9.2005., str. 22.).

¹⁶ Direktiva 2005/45/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o uzajamnom priznavanju svjedodžbi pomoraca koje su izdale države članice i o izmjeni Direktive 2001/25/EZ (SL L 255, 30.9.2005., str. 160.).

(2) članak 2. mijenja se kako slijedi:

(a) prvi podstavak mijenja se kako slijedi:

„1. Ova se Direktiva primjenjuje na pomorce koji se spominju u ovoj Direktivi i rade na pomorskim brodovima koji plove pod zastavom države članice s izuzetkom.”;

(b) dodaje se sljedeći stavak 2.:

„2. Članak 5.b primjenjuje se na pomorce:

(a) koji su državljani države članice;

(b) koji nisu državljani države članice i imaju svjedodžbu koju je izdala država članica.”;

(3) članak 5.a zamjenjuje se sljedećim:

„U svrhe članka 20. stavka 8., članka 21. stavka 2. te kako bi ih države članice i Komisija upotrebljavale u oblikovanju politika, države članice svake godine Komisiji podnose informacije iz Priloga V. ovoj Direktivi o svjedodžbama o osposobljenosti i ovjerama kojima se potvrđuje priznavanje svjedodžbi o osposobljenosti. Na dobrovoljnoj osnovi mogu dostaviti i informacije o svjedodžbama o stručnoj osposobljenosti izdanima mornarima u skladu s poglavljima II., III. i VII. Priloga o Konvenciji STCW.”;

(4) umeće se sljedeći članak 5.b:

„Članak 5.b

Uzajamno priznavanje svjedodžbi pomoraca koje izdaju države članice

1. Svaka država članica prihvaća svjedodžbe o stručnoj osposobljenosti i dokumentirane dokaze koje izdaje druga država članica, ili koji se izdaju u njezinoj nadležnosti, radi dopuštanja pomorcima da služe u njezinoj floti.

2. Svaka država članica priznaje svjedodžbe o osposobljenosti ili svjedodžbe o stručnoj osposobljenosti koje druga država članica izdaje zapovjednicima i časnicima u skladu s pravilima V/1-1 i V/1-2 Priloga I. na način da ovjeri tu svjedodžbu, čime potvrđuje njezino priznavanje. Ovjera kojom se potvrđuje priznavanje ograničena je na radna mjesta, funkcije i razine osposobljenosti ili stručne osposobljenosti koji su u njoj propisani. Upotrebljava se obrazac za ovjeru koji je utvrđen u stavku 3. odjeljka A-I/2 Kodeksa STCW.

3. Svaka država članica prihvaća zdravstvene svjedodžbe koje se izdaju u nadležnosti druge države članice u skladu s člankom 11. u svrhu dopuštanja pomorcima da služe u njezinoj floti.

4. Države članice jamče pravo na žalbu na svako odbijanje da se ovjeri ili prihvati valjana svjedodžba ili na odsutnost odgovora, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i postupcima.

5. Ne dovodeći u pitanje stavak 2., nadležna tijela države članice domaćina mogu uvesti dodatna ograničenja u pogledu radnih mjesta, funkcija i razina osposobljenosti ili stručne osposobljenosti koja se odnose na obalnu plovidbu, kako je navedeno u članku 7., ili druge svjedodžbe izdane na temelju pravila VII/1 Priloga I.

6. Ne dovodeći u pitanje stavak 2., država članica može, ako je potrebno, dozvoliti zapošljavanje pomorca na radnom mjestu koje nije mjesto radijskog časnika ili radiooperatera, osim ako je to predviđeno Pravilnikom o radiokomunikacijama, na razdoblje od najviše tri mjeseca, na brodu koji plovi pod njezinom zastavom, ako posjeduje odgovarajuću i valjanu svjedodžbu koju je izdala i ovjerila druga država članica, ali koju predmetna država članica još uvijek nije ovjerila radi priznavanja.

Na brodu moraju biti na raspolaganju dokumenti kojima se dokazuje da je zahtjev za ovjeru podnesen nadležnim tijelima.

7. Država članica domaćin osigurava da pomorci koji zatraže priznavanje svjedodžbi za funkcije na rukovodećoj razini posjeduju odgovarajuće znanje iz pomorskog zakonodavstva te države članice koje se odnosi na funkcije za koje imaju dozvolu obnašanja.”;

(5) članak 12. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Svaki zapovjednik, časnik i radiooperater koji posjeduje svjedodžbu izdanu ili priznatu na temelju bilo kojeg poglavlja Priloga I., osim pravila V/3 iz poglavlja V. ili poglavlja VI., i koji plovi ili se namjerava vratiti na more nakon određenog razdoblja provedenog na kopnu, a kako bi i dalje bio sposoban za plovidbu, najmanje svakih pet godina mora:

(a) ispuniti norme zdravstvenog stanja propisane člankom 11.; i

(b) dokazati svoju stalnu stručnu sposobnost u skladu s odjeljkom A-I/11 Kodeksa STCW.”;

(b) umeće se sljedeći stavak 2.b:

„2.b Svaki zapovjednik ili časnik, radi nastavka pomorske službe na brodovima koji plove polarnim vodama, mora ispuniti zahtjeve iz stavka 1. ovog članka i najmanje svakih pet godina mora dokazati svoju stalnu stručnu sposobnost za rad na brodovima koji plove polarnim vodama u skladu sa stavkom 4. odjeljka A-I/11 Kodeksa STCW.”;

(c) stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. Svaka država članica uspoređuje standarde osposobljenosti koji se zahtijevaju od kandidata za svjedodžbe o osposobljenosti i/ili svjedodžbe o stručnoj osposobljenosti izdane prije 1. siječnja 2017. s onima koji se za dobivanje odgovarajuće svjedodžbe o osposobljenosti i/ili stručnoj osposobljenosti navode u dijelu A Kodeksa STCW i utvrđuje treba li od vlasnika takvih svjedodžbi o osposobljenosti i/ili stručnoj osposobljenosti zahtijevati odgovarajuću dopunu ili obnavljanje osposobljavanja ili procijeniti njihovu osposobljenost.”;

(d) umeće se sljedeći stavak 3.a:

„3.a Svaka država članica uspoređuje standarde osposobljenosti koji se zahtijevaju od osoba koje služe na brodovima na plin koji su se primjenjivali prije 1. siječnja 2017. sa standardima osposobljenosti iz odjeljka A-V/3 Kodeksa STCW i utvrđuje je li potrebno zahtijevati da to osoblje obnovi svoje klasifikacije.”;

(6) članak 19. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Država članica koja ovjeravanjem namjerava priznati svjedodžbe o osposobljenosti ili svjedodžbe o stručnoj osposobljenosti iz stavka 1. koje je treća zemlja izdala zapovjedniku, časniku ili radiooperateru radi služenja na brodovima koji plove pod njezinom zastavom Komisiji podnosi zahtjev za priznavanje te treće zemlje, koji mora popratiti preliminarnom analizom usklađenosti treće zemlje sa zahtjevima Konvencije STCW tako što će se za tu analizu prikupiti informacije iz Priloga II., uključujući procjenu broja zapovjednika i časnika iz te zemlje koje će vjerojatno zaposliti.

Nakon što država članica podnese zahtjev, Komisija donosi odluku o pokretanju postupka priznavanja za tu treću zemlju. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 28. stavka 2.

Kada se donese pozitivna odluka o pokretanju postupka priznavanja, Komisija, uz pomoć Europske agencije za pomorsku sigurnost i uz moguće sudjelovanje države članice koja podnosi zahtjev, prikuplja informacije iz Priloga II. te izvršava procjenu sustava osposobljavanja i izdavanja svjedodžbi u trećoj zemlji za koju je podnesen zahtjev za priznavanje kako bi provjerila ispunjava li predmetna zemlja sve zahtjeve Konvencije STCW i jesu li poduzete odgovarajuće mjere za sprečavanje izdavanja lažnih svjedodžbi.”;

(b) stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. Komisija donosi odluku o priznavanju treće zemlje provedbenim aktom. Taj provedbeni akt donosi se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 28. stavka 2. u roku od 24 mjeseca od donošenja pozitivne odluke u skladu sa stavkom 2.

Ako treća zemlja, kako bi ispunila zahtjeve iz Konvencije STCW, mora provesti velike korektivne mjere, uključujući izmjene svojeg zakonodavstva te sustava obrazovanja, osposobljavanja i izdavanja svjedodžbi, odluka se može donijeti u roku od 36 mjeseci od donošenja pozitivne odluke iz stavka 2.

Država članica koja podnosi zahtjev može odlučiti jednostrano priznati treću zemlju dok se ne donese odluka na temelju ovog stavka. Ako donese tu jednostranu odluku, država članica Komisiji priopćuje broj ovjera koje potvrđuju priznanje svjedodžbi koje je izdala za svjedodžbe o osposobljenosti i svjedodžbe o stručnoj osposobljenosti iz stavka 1. koje je izdala treća zemlja dok se ne donese odluka o njezinu priznavanju.”;

(7) u članku 20. dodaje se sljedeći stavak 8.:

„8. Ako države članice u razdoblju od više od pet godina ne izdaju ovjere koje potvrđuju priznanje svjedodžbi o osposobljenosti ili svjedodžbi o stručnoj osposobljenosti iz članka 19. stavka 1. koje je izdala treća zemlja, povlači se priznavanje svjedodžbi te zemlje. Komisija u tu svrhu donosi provedbene odluke, u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 28. stavka 2., nakon što najmanje dva mjeseca unaprijed obavijesti države članice i predmetnu treću zemlju.”;

(8) članak 21. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Komisija, uz pomoć Europske agencije za pomorsku sigurnost, ponovno procjenjuje treće zemlje koje su priznate na temelju postupka iz članka 19. stavka 3. prvog podstavka, uključujući one iz članka 19. stavka 6., redovito i najmanje u roku od deset godina od posljednje procjene, kako bi provjerila ispunjavaju li odgovarajuće kriterije utvrđene u Prilogu II. i jesu li poduzete odgovarajuće mjere za sprečavanje izdavanja lažnih svjedodžbi.”;

(b) stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Komisija, uz pomoć Europske agencije za pomorsku sigurnost, provodi ponovne procjene trećih zemalja na temelju prioriternih kriterija. Ti prioritetni kriteriji uključuju sljedeće:

a) podatke o rezultatima rada koje dostavlja nadzor države luke u skladu s člankom 23.;

b) broj ovjera koje potvrđuju priznanje izdanih za svjedodžbe o osposobljenosti i svjedodžbe o stručnoj osposobljenosti, izdane u skladu s pravilima V/1-1 i V/1-2 Konvencije STCW, koje je izdala treća zemlja;

c) broj institucija za pomorsko obrazovanje i osposobljavanje koje je treća zemlja priznala;

d) broj programa koje je odobrila treća zemlja;

e) datum posljednje procjene i broj nedostataka u ključnim postupcima koji su utvrđeni tijekom posljednje Komisijine procjene;

f) bilo kakve znatne promjene u sustavu pomorskog osposobljavanja i izdavanja svjedodžbi treće zemlje.

Ako treća zemlja ne ispunjava zahtjeve iz Konvencije STCW u skladu s člankom 20., ponovna procjena predmetne zemlje ima prioritet u odnosu na ostale treće zemlje.”;

(9) u članku 25.a stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Države članice Komisiji priopćuju informacije iz Priloga V. u svrhe članka 20. stavka 8. te članka 21. stavka 2., a kako bi ih države članice i Komisija mogle upotrebljavati u oblikovanju politika.”;

(10) članak 27. mijenja se kako slijedi:

(a) prvi stavak mijenja se kako slijedi:

„1. Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte, u skladu s člankom 27.a, kojima se mijenja Prilog V. ovoj Direktivi u pogledu posebnog i relevantnog sadržaja i detalja informacija o kojima države članice trebaju izvješćivati, pod uvjetom da su ti akti ograničeni na uzimanje u obzir izmjena Konvencije i Kodeksa STCW te poštuju mjere za zaštitu podataka. Ti delegirani akti ne mijenjaju odredbe o anonimnom obliku podataka kako se zahtijeva u članku 25.a stavku 3.”;

(b) dodaje se sljedeći stavak 2.:

„2. Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte, u skladu s člankom 27.a, kako bi izmijenila Prilog I. ovoj Direktivi i sve ostale potrebne odredbe radi usklađivanja ove Direktive s novim izmjenama Konvencije STCW i Kodeksa STCW.”;

(11) članak 27.a zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 27.a

Izvršavanje delegiranja ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.

2. Komisiji se ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 27. dodjeljuje na neograničeno vremensko razdoblje od [datum stupanja na snagu].

3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 27. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave te odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.

4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.

5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.

6. Delegirani akt donesen na temelju članka 27. stupa na snagu samo ako Europski parlament ili Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na

njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.”;

(12) Prilog I. mijenja se u skladu s Prilogom ovoj Direktivi.

Članak 2.

Stavljanje izvan snage

Direktiva 2005/45/EZ stavlja se izvan snage.

Članak 3.

Prenošenje u nacionalno pravo

Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom najkasnije [12 mjeseci nakon stupanja na snagu]. One o tome odmah obavješćuju Komisiju.

Kada države članice donose ove odredbe, te odredbe pri službenoj objavi sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se uz njih prilaže to upućivanje. Načine tog upućivanja utvrđuju države članice.

Članak 4.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 5.

Adresati

Ova Direktiva upućena je državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu,

Za Europski parlament
Predsjednik

Za Vijeće
Predsjednik